Socialförsäkringsutskottets betänkande

1981/82:5

om socialförsäkringsförmåner för missbrukare, m. m. (prop. 1981/82:8 och prop. 1981/82:72)

Propositionerna

Till socialförsäkringsutskottet har hänvisats *dels* författningsförslagen under 7–11 i proposition 1981/82:8 om lag om vård av missbrukare i vissa fall, m. m., *dels* författningsförslaget under 3 i proposition 1981/82:72 om ändringar i lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall (LSPV), m. m. Förslagen i övrigt i propositionerna har remitterats till socialutskottet.

Proposition 1981/82:8

I proposition 1981/82:8 om lag om vård av missbrukare i vissa fall, m. m., har regeringen (socialdepartementet) föreslagit riksdagen att anta förslag till

7. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
8. lag om ändring i lagen (1980:623) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
9. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
10. lag om ändring i lagen (1981:368) om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd,
11. lag om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd.

Förslagen i propositionen innebär i huvudsak att de bestämmelser upphävs som stadgar att försäkringskassa på framställning av social centralnämnd kan utbetala alkoholmissbrukares sjukpenning, föräldrapenning eller pension till annan än missbrukaren.

Pension skall också i fortsättningen kunna utbetalas till annan om den pensionsberättigade är ur stånd att själv ha hand om pensionen. Ett förtydligande föreslås infört i dessa fall så att det klart framgår att även svaghetstillstånd som är orsakade av missbruk faller under bestämmelsen.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 1982.

Författningsförslagen är följande.

7 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring[1]

dels att 3 kap. 18 § skall upphöra att gälla,

dels att 16 kap. 12 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	16 kap.
	12 §
På framställning av nykterhetsnämnd eller styrelse för vårdanstalt för alkoholmissbrukare äger allmän försäkringskassa besluta att pension tillkommande den, som är hemfallen åt alkoholmissbruk och beträffande vilken föreligger omständighet i övrigt som i 15 § lagen (1954:579) om nykterhetsvård sägs, helt eller delvis skall utbetalas till kommunal myndighet eller den pensionsberättigades make eller annan person att användas till den pensionsberättigades och hans familjs nytta.	
Är pensionsberättigad till följd av alderdomssvaghet, sjuklighet eller annan därmed jämförlig orsak ur stånd att själv *omhänderhava honom tillkommande* pension, *må* allmän försäkringskassa besluta att pensionen skall utbetalas till *annan enligt vad i första stycket sägs.*	Är *en* pensionsberättigad till följd av ålderdomssvaghet, sjuklighet, *långvarigt missbruk av beroendeframkallande medel* eller annan därmed jämförlig orsak ur stånd att själv *ha hand om sin* pension, *får* allmän försäkringskassa besluta att pensionen *helt eller delvis* skall utbetalas till *kommunal myndighet eller den pensionsberättigades make eller annan person för att användas till den pensionsberättigades och hans familjs nytta.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

[1] Lagen omtryckt 1977:630.

8 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1980:623) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring i den lydelse paragrafen har fått genom lagen (1980:623) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 kap.	
20 §	
Bestämmelserna i 2 kap. 10 § samt 3 kap. 12 § och *16–18* §§ äga motsvarande tillämpning i fråga om föräldrapenning. I fall som avses i 3 kap. 12 § skall föräldrapenning enligt 4 kap. 2 och 11 §§ alltid utgå med minst ett belopp som motsvarar garantinivån enligt 4 kap. 4 § minskad med den sjukpenning som skulle belöpa på värdersättningen. Bestämmelserna i 3 kap. 7 § första och andra styckena äga motsvarande tillämpning i fråga om föräldrapenning enligt 4 kap. 2 och 8 §§.	Bestämmelserna i 2 kap. 10 § samt 3 kap. 12, *16* och *17* §§ äga motsvarande tillämpning i fråga om föräldrapenning. I fall som avses i 3 kap. 12 § skall föräldrapenning enligt 4 kap. 2 och 11 §§ alltid utgå med minst ett belopp som motsvarar garantinivån enligt 4 kap. 4 § minskad med den sjukpenning som skulle belöpa på värdersättningen. Bestämmelserna i 3 kap. 7 § första och andra styckena äga motsvarande tillämpning i fråga om föräldrapenning enligt 4 kap. 2 och 8 §§.

Bestämmelserna i 3 kap. 7 § tredje stycket gälla i tillämpliga delar i fråga om föräldrapenning enligt 4 kap. 8 § första stycket.

Allmän försäkringskassa får när det finns skäl till det påfordra att förälderns rätt till särskild föräldrapenning enligt 11 § fjärde stycket styrkes genom intyg av den som har anordnat föräldrautbildningen.

Vid beräkning av antalet dagar med rätt till föräldrapenning anses två dagar med halv föräldrapenning eller fyra dagar med fjärdedels föräldrapenning som en dag.

Beträffande föräldrapenning, som tillkommer förälder vilken ej har uppnått aderton års ålder, får försäkringskassan på framställning av socialnämnd besluta att föräldrapenningen helt eller delvis skall utbetalas till annan person eller till nämnden att användas till förälderns och hans familjs nytta.

Är moder vid tiden för barnets födelse intagen i kriminalvårdsanstalt eller hem som avses i 12 § lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga, får försäkringskassan på framställning av föreståndare för anstalten eller hemmet besluta, att den föräldrapenning som tillkommer modern skall utbetalas till föreståndaren för att användas till kvinnans och barnets nytta.

9 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 5 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring[1] skall ha nedan angiven lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
8 kap.	
5 §	
Ersättning betalas ut i den ordning som regeringen föreskriver. Bestämmelserna i *3 kap. 18 § samt* 16 kap. 12 och 13 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring om utbetalning till annan än den förmånsberättigade och om utbetalning utom riket har motsvarande tillämpning i fråga om ersättning från arbetsskadeförsäkringen.	Ersättning betalas ut i den ordning som regeringen föreskriver. Bestämmelserna i 16 kap. 12 och 13 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring om utbetalning till annan än den förmånsberättigade och om utbetalning utom riket har motsvarande tillämpning i fråga om ersättning från arbetsskadeförsäkringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

[1] Lagen omtryckt 1977:264.

10 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1981:368) om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd i den lydelse paragrafen erhållit genom lagen (1981:368) om ändring i nämnda lag samt övergångsbestämmelserna till sistnämnda lag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Denna lag gäller ersättning av staten vid personskada och tillämpas på	
1. den som fullgör tjänstgöring eller genomgår utbildning eller inskrivningsprövning enligt värnpliktslagen (1941:967), lagen (1966:413) om vapenfri tjänst, civilförsvarslagen (1960:74) eller *9 a § krigssjukvårdslagen (1953:688),*	1. den som fullgör tjänstgöring eller genomgår utbildning eller inskrivningsprövning enligt värnpliktslagen (1941:967), lagen (1966:413) om vapenfri tjänst, civilförsvarslagen (1960:74) eller *6 § lagen (1981:292) om tjänsteplikt för hälso- och sjukvårdspersonal samt veterinärpersonal m. m.,*
2. den som deltager i räddningstjänst eller övning med brandstyrka enligt brandlagen (1974:80), skyddsarbete enligt lagen (1960:331) om skyddsåtgärder vid olyckor i atomanläggningar m. m. eller flygräddningstjänst enligt luftfartslagen (1957:297),	
3. den som är intagen för vård i kriminalvårdsanstalt, *ungdomsvårdsskola, allmän eller statsunderstödd enskild vårdanstalt för alkoholmissbrukare eller arbetsanstalt* samt den som är häktad eller anhållen eller i annat fall intagen eller tagen i förvar i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest.	3. den som är intagen för vård i kriminalvårdsanstalt, *i ett hem som avses i 12 § lagen (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga, i ett hem som avses i 11 § lagen (1981:000) om vård av missbrukare i vissa fall* samt den som är häktad eller anhållen eller i annat fall intagen eller tagen i förvar i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest.

Regeringen får föreskriva att lagen skall tillämpas även på den som frivilligt deltager i verksamhet inom totalförsvaret eller i annat fall än som avses i första stycket deltager i verksamhet för att avvärja eller begränsa skada på människor eller egendom eller i miljön.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982. För den som har antagits till bistånds- och katastrofutbildning före lagens ikraftträdande gäller äldre bestämmelser.

Vad i denna lag sägs skall till utgången av år 1982 gälla även intagna i hem där vård bereds med stöd av punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (1981:000) om vård av missbrukare i vissa fall.

11 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	5 §
Vistas någon under tid som sägs i 4 § i annat land än Sverige, Danmark utan Färöarna och Grönland, Finland och Norge, gäller personskadeskyddet endast om staten har anordnat eller bekostat resan.	
Vid vård utom anstalt eller skola av någon som avses i 1 § första stycket 3 gäller personskadeskyddet endast under de första sex månaderna efter det att sådan vård har påbörjats.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

Proposition 1981/82:72

I proposition 1981/82:72 om ändringar i lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall (LSPV), m. m., har regeringen (socialdepartementet) under punkt 3 föreslagit riksdagen att anta ett inom socialdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1980:623) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Förslaget innebär att nuvarande regler om avdrag på sjukpenning för missbrukare på institutioner står kvar även efter det att en ny sociallagstiftning har trätt i kraft den 1 januari 1982.

Författningsförslaget är följande.

3 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1980:623) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 § lagen (1962:381) om allmän försäkring i den lydelse paragrafen har erhållit genom lagen (1980:623) om ändring i nämnda lag samt övergångsbestämmelserna till lagen skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 kap.	
15 §	
Sjukpenning utgår ej för tid då den försäkrade	
a) fullgör värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst eller genomgår militär grundutbildning för kvinnor *eller biståndS- eller katastrofutbildning;*	a) fullgör värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänst eller genomgår militär grundutbildning för kvinnor;
b) är intagen i sådant hem som avses i 12 § (1980:621) med särskilda bestämmelser om vård av unga med stöd av 1 § andra stycket 2 eller tredje stycket sagda lag;	
c) är häktad eller intagen i kriminalvårdsanstalt;	
d) i annat fall än under b eller c sagts av annan orsak än sjukdom tagits om hand på det allmännas bekostnad.	
	För varje dag då en försäkrad bereds vård i ett sådant hem för vård eller boende enligt socialtjänstlagen (1980:620) som ger vård och behandling åt missbrukare av alkohol eller narkotika, skall sjukpenningen minskas på det sätt som framgår av 4 § andra stycket.
Utan hinder av första stycket utgår sjukpenning till försäkrad som avses under c vid sjukdom som inträffar under tid då han får vistas utom anstalt och därvid bereds tillfälle att förvärvsarbeta.	

Denna lag[1] träder i kraft, såvitt gäller 18 kap. 5 §, den 1 januari 1981 och i övrigt den 1 januari 1982. Vad som enligt 18 kap. 5 § andra stycket i dess nu gällande lydelse stadgas om skyldighet för allmän försäkringskassa att tillställa socialregistret behövliga uppgifter skall dock bestå till utgången av år 1981.

För den som har antagits till biståndS- och katastrofutbildning före den 1 januari 1982 gäller äldre bestämmelser i 3 kap. 15 §.

[1] Senaste lydelse 1980:992.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av proposition 1981/82:8

I motion 1981/82:2 av Sten Svensson (m) och Björn Körlof (m) hemställs att riksdagen

1. avslår proposition 1981/82:8,

2. hos regeringen begär ett nytt lagförslag grundat på den s. k. alternativutredningens förslag,

3. beslutar – i avvaktan på beslut enligt p.2 ovan – att förlänga giltigheten av nuvarande berörd lagstiftning intill dess ny lagstiftning kan träda i kraft.

I motion 1981/82:4 av Rune Torwald (c) hemställs

2. att riksdagen avslår förslaget om att 3 kap. 18 § lagen om allmän försäkring skall upphöra att gälla.

Motion 1981/82:2 såvitt den avser författningsförslagen under 1–6 och 12–20 i propositionen samt yrkande 1 i motion 1981/82:4 behandlas av socialutskottet i betänkande SoU 1981/82:22.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden vid riksmötet 1980/81

I motion 1980/81:351 av Blenda Littmarck (m) och Gullan Lindblad (m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring av 10 kap. 2 § lagen om allmän försäkring att avgift för vården kan uttas av den pensionsberättigade vid berörda anstalter oavsett vistelsens längd.

I motion 1980/81:710 av Sonja Rembo m. fl. (m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär

1. förslag skyndsamt, syftande till att lagen om allmän försäkring kompletteras med bestämmelser om att sjukskrivning av missbrukare förbinds med villkor att missbrukaren under sjukskrivningsperioden avhåller sig från missbruk och underställer sig noggrann uppföljning.

2. kartläggning av de lagar som reglerar utbetalning av olika stöd och bidrag inom socialförsäkrings- och studiestödssystemen, avseende deras tillämpning på missbrukare,

3. förslag till samordnad regelförändring inom de olika stödsystemen i syfte att stävja missbruk i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1980/81:1617 av Hans Lindblad m. fl. (fp) hemställs att riksdagen hos regeringen begär en översyn av reglerna för förtidspension i syfte att öka möjligheterna till rehabilitering av alkoholskadade.

I motion 1980/81:1914 av Rune Gustavsson m. fl. (c) (motivering i motion 1980/81:1912) hemställs att riksdagen hos regeringen begär en översyn av de nuvarande reglerna för sjukskrivning och förtidspension av alkohol- och narkotikamissbrukare.

Utskottet

Inledning

I proposition 1981/82:8 läggs fram förslag om en lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Lagen är avsedd att komplettera socialtjänstlagen (1980:620). Enligt förslaget skall missbrukare av alkohol och av narkotika kunna beredas vård oberoende av samtycke under vissa angivna förutsättningar. Socialutskottet behandlar bl. a. detta förslag i sitt betänkande SoU 1981/82:22. Till socialförsäkringsutskottet har hänvisats i huvudsak sådana lagförslag i propositionen som rör utbetalning av socialförsäkringsförmåner till missbrukare. I proposition 1981/82:72 läggs fram ytterligare ett förslag i denna fråga, vilket har remitterats till socialförsäkringsutskottet. Lagförslagen är avsedda att träda i kraft samtidigt som socialtjänstlagen, dvs. den 1 januari 1982. De i proposition 1981/82:72 framlagda förslagen om ändringar i bl. a. lagen (1966:293) om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall (LSPV) kommer att beredas i socialutskottet.

I föreliggande betänkande behandlar socialförsäkringsutskottet dels de delar av propositionerna 1981/82:8 och 1981/82:72 som har hänvisats till utskottet, dels de motionsyrkanden som har väckts med anledning av proposition 1981/82:8, såvitt de rör till utskottet remitterade förslag, och dels fyra motioner från den allmänna motionstiden vid riksmötet 1980/81. De sistnämnda fyra motionerna tar samtliga upp frågor om sociala förmåner till missbrukare.

Gällande bestämmelser (prop. 1981/82:8)

I 3 kap. 18 § och 16 kap. 12 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) föreskrivs att försäkringskassa på framställning av nykterhetsnämnd eller styrelse för vårdanstalt för alkoholmissbrukare kan betala ut försäkrads sjukpenning eller pension till annan än den försäkrade. En förutsättning är att den försäkrade är hemfallen åt alkoholmissbruk och att det föreligger omständigheter i övrigt som anges i 15 § lagen (1954:579) om nykterhetsvård. Försäkringskassan kan då besluta att sjukpenningen eller pensionen helt eller delvis skall utbetalas till kommunal myndighet, till den försäkrades make eller till annan person. Medlen skall användas till den försäkrades och hans familjs nytta. Motsvarande bestämmelser gäller också för bl. a. föräldrapenning.

Försäkringskassa kan enligt 16 kap. 12 § andra stycket AFL besluta att

pension skall utbetalas till annan om den pensionsberättigade till följd av ålderdomssvaghet, sjuklighet eller annan därmed jämförlig orsak är ur stånd att själv ha hand om sin pension.

Bakgrund m. m. till förslagen i proposition 1981/82:8

I proposition 1979/80:1 om socialtjänsten föreslogs att reglerna om utbetalning av pension m. m. till alkoholmissbrukare efter framställning av bl. a. nykterhetsnämnd skulle upphävas.

Socialutskottet hemställde om socialförsäkringsutskottets yttrande över förslaget jämte vissa motionsyrkanden. Socialförsäkringsutskottet, som i sitt yttrande SfU 1979/80:2y inte tog ställning till vilka principer som skulle ligga till grund för den framtida socialtjänsten, konstaterade att förslaget om slopande av de aktuella bestämmelserna anslöt sig till den allmänna synen på vård och hjälp till missbrukare som kommit till uttryck i propositionen. Från de försäkringstekniska och lagtekniska synpunkter som socialförsäkringsutskottet hade att företräda fanns ingen erinran mot propositionens förslag. I en motion begärdes en översyn av reglerna för olika sociala bidrag i syfte att begränsa möjligheterna att med sådana bidrag underhålla drogmissbruk. Två motioner syftade till att bevara gällande möjligheter att utbetala alkoholmissbrukares förmåner från den allmänna försäkringen till annan än den försäkrade. Motionärerna i en av dessa motioner ville dessutom utvidga dessa möjligheter till att omfatta även förmåner enligt studiestödslagen och lagen om arbetsskadeförsäkring. Bestämmelserna i fråga borde enligt sistnämnda motionärer också avse narkotikamissbrukare. Socialförsäkringsutskottet framhöll att om socialutskottet skulle bifalla motionerna så föranledde detta vissa lagändringar. Ur socialförsäkringssynpunkt torde det enligt socialförsäkringsutskottet inte föreligga något hinder mot att införa bestämmelser i studiestödslagen och lagen om arbetsskadeförsäkring om utbetalning till annan. Utskottet erinrade om att utskottet nyligen ställt sig bakom ett regeringsförslag om utbetalning av studiemedel två gånger per termin, något som ökade kontrollmöjligheten.

Vid sin behandling av propositionsförslaget i denna del erinrade socialutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande SoU 1979/80:44 om att förslaget inte hade föregåtts av någon närmare utredning och inte heller hade remissbehandlats. Utskottet anförde vidare (s. 67):

Enligt utskottets mening är det önskvärt med en närmare belysning av dessa frågor innan slutlig ställning tas till den framtida utformningen av reglerna om utbetalning av pensionsförmåner m. m. till missbrukare. Vidare bör beaktas sambandet med reglerna om vård av missbrukare oberoende av samtycke, till vilka utskottet ej tar ställning i detta sammanhang.

Det bör därför ankomma på den parlamentariska beredningen att överväga även bestämmelserna om utbetalning av socialförsäkringsförmåner m. m. som tillkommer missbrukare och att lägga fram förslag till ändringar

som kan träda i kraft samtidigt med socialtjänstlagen och det av utskottet begärda förslaget till nya regler om vård oberoende av samtycke. I avvaktan härpå bör det nu framlagda förslaget till ändring i AFL inte genomföras i här aktuell del. Utskottet avstyrker därför propositionen såvitt nu är i fråga.

Socialutskottet avstyrkte bifall även till ovan nämnda motionsyrkanden med hänvisning till det sålunda anförda.

Socialberedningen har därefter redovisat sina överväganden i delbetänkandet (SOU 1981:7) LVM – Lag om vård av missbrukare i vissa fall.

Proposition 1981/82:8
Motionerna 1981/82:2 och 1981/82:4 yrkande 2

I *proposition 1981/82:8* hänvisar föredragande departementschefen till socialberedningens överväganden och ställer sig bakom beredningens förslag till ändringar i fråga om sjukpenning m. m. till missbrukare.

Socialberedningen fann att en av beredningen företagen undersökning tyder på att bestämmelsen i 16 kap. 12 § första stycket AFL om utbetalning av pension som tillkommer alkoholmissbrukare sällan kommer till användning och att motsvarande bestämmelser om sjukpenning och föräldrapenning nästan inte alls används. Det är däremot, framhöll beredningen, inte ovanligt att utbetalning sker till socialförvaltning efter frivillig fullmakt från den försäkrade. Enligt beredningens uppfattning borde det vara möjligt att utmönstra de särskilda tvångsbestämmelserna rörande alkoholmissbrukare ur AFL. Beredningen erinrade om att de tydligtvis mycket sällsynta fall där det är omöjligt att komma till rätta med situationen på frivillig väg ofta kommer att gå in under bestämmelsen i nuvarande 16 kap. 12 § andra stycket AFL om utbetalning av pension när den försäkrade själv till följd av sjukdom e. d. är ur stånd att handha medlen. För att göra det helt klart att även svaghetstillstånd som är orsakade av missbruk bör gå in under denna bestämmelse föreslog beredningen ett särskilt tillägg till bestämmelsen. Beredningen framhöll samtidigt att regeln i dess nya lydelse bör kunna tillämpas inte bara när någon är i fysisk mening ur stånd att handha pensionen, utan även när någon medvetet eller av oförmåga använder medlen till skada för sig själv, t. ex. genom att använda medlen till inköp av alkohol i stället för till det nödvändiga uppehället. Beträffande sjukpenning och föräldrapenning hänvisade beredningen till att dessa förmåner till skillnad från pension utgår under en begränsad tid och att de tyngsta missbrukarna ofta torde ha pension eller sjukbidrag. Det fanns därför enligt beredningens uppfattning inte anledning att på detta område ha någon regel motsvarande den föreslagna 16 kap. 12 §.

Socialberedningens förslag togs upp av fem remissinstanser – JK, kammarrätten i Stockholm, SACO/SR, Svenska läkaresällskapet och Moderata Samlingspartiets kvinnoförbund – som samtliga ville behålla den nuvarande möjligheten att utbetala också sjukpenning och föräldrapenning till annan än den berättigade.

Propositionen följer som nämnts socialberedningens förslag.

I två motioner som väckts med anledning av propositionen begärs helt eller delvis avslag på de nu aktuella förslagen.

Sten Svensson och Björn Körlof hemställer i *motion 1981/82:2* att riksdagen beslutar avslå propositionen. Motionärerna vill vidare att riksdagen hos regeringen skall begära ett nytt lagförslag, grundat på den s. k. alternativutredningens förslag, samt att nuvarande lagstiftning skall fortsätta att gälla tills en sådan ny lagstiftning kan träda i kraft. I motionen anges att alternativutredningen är en partipolitiskt och religiöst obunden förening som bildats i avsikt att förbereda överläggningarna om den framtida lagstiftningen om frivillighet och tvång vid behandling av vuxna missbrukare. Alternativutredningen har i januari 1981 publicerat "Synpunkter på lagstiftning om behandling av missbrukare". Där har – såvitt nu är i fråga – föreslagits att det i AFL skall införas bestämmelser om att som särskild förutsättning för erhållande av sjukpenning, sjukbidrag eller pension må föreskrivas att missbrukaren fullgör viss behandling. Avbrott i sådan behandling bör enligt alternativutredningen kunna leda till att missbrukaren förlorar förmånen eller att denna utbetalas till annan, t. ex. anhörig. Alternativutredningen anför också att socialnämnden skall anmäla till försäkringskassan om sådant beslut anses erforderligt som led i behandlingen av missbrukare.

I *motion 1981/82:4* (yrkande 2) begär Rune Torwald avslag på förslaget i propositionen om att 3 kap. 18 § AFL skall upphöra att gälla. Motionären anför att den nuvarande bestämmelsen om möjligheten för annan att uppbära missbrukares sjukpenning har underlättat "frivilliga" överenskommelser om omhändertagande av sjukpenningen. Därigenom har, framhåller motionären, garanti skapats för att hyror och andra periodiska utgifter blivit betalda samtidigt som tillgängliga medel för drogmissbruk i motsvarande mån har reducerats. I motionen pekas också bl. a. på att om bestämmelser saknas så kan missbrukare som är intagna för vård, antingen enligt den föreslagna LVM eller på frivillig väg, lämna vårdinrättningen med ett betydande belopp i hopsparad sjukpenning. Socialnämnden saknar då möjligheter att uppbära sjukpenningen vid fortsatt missbruk, anför motionären.

Utskottet vill inledningsvis framhålla att den parlamentariskt sammansatta socialberedningen har lämnat ett enhälligt förslag, vilket också omfattar frågan om utbetalning av pension m. m. till missbrukare. Propositionen har följt socialberedningens förslag i denna fråga.

Av skäl som anförts av socialberedningen och som vunnit stöd i propositionen anser utskottet att riksdagen bör följa propositionens förslag i fråga om utbetalning av sjukpenning m. m. till annan än den försäkrade. Det innebär således att de bestämmelser, som anger att utbetalning av

alkoholmissbrukares sjukpenning eller föräldrapenning på framställning av social centralnämnd kan göras till annan än missbrukaren, upphävs fr. o. m. den 1 januari 1982. Såvitt gäller frågan som har tagits upp i motion 1981/82:4 om sjukpenning för missbrukare som vårdas på institution vill utskottet peka på det förslag om avdrag på sjukpenning som har lagts fram i proposition 1981/82:72 och som behandlas nedan.

Ett genomförande av propositionens förslag innebär vidare att bestämmelserna om utbetalning till annan av alkoholmissbrukares pension eller ersättning enligt bl. a. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring upphävs. Försäkringskassa har emellertid alltjämt kvar möjligheten att utbetala pension eller ersättning enligt bl. a. lagen om arbetsskadeförsäkring till annan än den berättigade om denne är ur stånd att själv ha hand om ersättningen. Genom det förtydligande som föreslås infört i bestämmelsen klargörs att den är tillämplig också på dem som till följd av långvarigt missbruk av beroendeframkallande medel är ur stånd att handha medlen. Utskottet finner det naturligt att en försäkringskassas beslut i dessa fall om utbetalning av missbrukares medel till annan föregås av samråd med berörda sociala myndigheter.

I anslutning till motion 1981/82:2 får utskottet erinra om att ersättning enligt AFL kan dras in eller sättas ned i vissa fall (20 kap. 3 § AFL). Detta kan bl. a. gälla fall då den som är berättigad till ersättningen vägrar att underkasta sig undersökning av läkare eller att följa läkares föreskrifter. Den omständigheten att en försäkrad, som gör anspråk på en förmån, vägrar att underkasta sig läkarundersökning torde emellertid ofta föranleda avslag eller indragning på grund av att förutsättningarna för rätt till förmånen inte är styrkta. Sjukpenning eller förtidspension kan också helt eller delvis tills vidare förvägras försäkrad som utan giltig anledning vägrar att genomgå rehabilitering. En förutsättning för tillämpningen av bestämmelsen är att den försäkrade fått besked om vilken risk med avseende på förmånen som han löper genom en vägran.

Med det anförda tillstyrker utskottet de i proposition 1981/82:8 under 7–9 framlagda författningsförslagen och avstyrker bifall till motion 1981/82:2 i motsvarande delar och till motion 1981/82:4 yrkande 2.

I författningsförslaget under 10 i propositionen föreslår utskottet en ändring som är föranledd av socialutskottets i betänkande SoU 1981/82:22 föreslagna övergångsbestämmelser. Beträffande författningsförslaget under 11 har utskottet inte funnit anledning till erinran mot detta. Utskottet tillstyrker således med den angivna ändringen propositionens förslag även i dessa delar och avstyrker bifall till motion 1981/82:2 i motsvarande delar.

Proposition 1981/82:72

I 3 kap. 15 § andra stycket AFL föreskrivs att under tid då försäkrad är intagen på vårdanstalt för alkoholmissbrukare skall sjukpenningen minskas på samma sätt som vid intagning på sjukhus.

Riksdagen har antagit ett förslag som innebär att denna bestämmelse skall upphävas fr. o. m. den 1 januari 1982 (prop. 1979/80:1, SoU 1979/80:44, rskr 1979/80:385).

I *proposition 1981/82:72* hänvisas till att förslag om en ny lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) har lagts fram i proposition 1981/82:8. Förslaget innebär att missbrukare av alkohol och narkotika under vissa förutsättningar kan beredas vård oberoende av samtycke på institution. Eftersom vården företrädesvis kommer att ges på institutioner som inte är att anse som sjukhus blir bestämmelserna om sjukpenningavdrag vid intagning på sjukhus i regel inte tillämpliga. Sjukpenningen kommer i sådana fall att utbetalas utan avdrag.

I propositionen anges att reglerna om rätt till sjukpenning för missbrukare som vårdas på institution kommer att övervägas i annat sammanhang. I avvaktan på resultatet av dessa överväganden bör enligt propositionen nuvarande bestämmelse i 3 kap. 15 § andra stycket AFL behållas även efter den 1 januari 1982. Bestämmelsen skall gälla både missbrukare av alkohol och av narkotika och omfatta såväl frivillig vård som vård enligt LVM antingen vården sker på allmän eller enskild institution.

Utskottet, som inte har funnit anledning till erinran mot förslaget, tillstyrker bifall till propositionen i denna del.

Motionerna 1980/81:710, 1617 och 1914

I *motion 1980/81:710* (yrkande 1) av Sonja Rembo m. fl. begärs förslag om att AFL kompletteras med bestämmelser om att sjukskrivning av missbrukare förbinds med villkor att missbrukaren under sjukskrivningsperioden avhåller sig från missbruk och underställer sig noggrann uppföljning.

Yrkandet påminner om det förslag som har förespråkats av den s. k. alternativutredningen och som innebär att i AFL skulle införas bestämmelser om att som förutsättning för att erhålla bl. a. sjukpenning kan föreskrivas att missbrukare fullgör viss behandling. Utskottet har ovan vid behandlingen av proposition 1981/82:8 avstyrkt ett motionsyrkande med denna innebörd. Beträffande yrkandet i motion 1980/81:710 kan tilläggas att försäkringskassa kan kräva bl. a. att försäkrad under pågående sjukdomsfall undersöks av viss läkare samt att försäkrad vid framtida sjukdomsfall företer läkarintyg fr. o. m. den första sjukpenningdagen. Inom riksförsäkringsverket pågår f. n. en översyn av bestämmelserna om åläggande att lämna läkarintyg och utformningen av dessa intyg. Utskottet, som i övrigt inte kan ställa sig bakom yrkandet i motion 1980/81:710, avstyrker med det anförda bifall till detsamma.

I *motion 1980/81:710* (yrkande 2) begärs också en kartläggning av de lagar som reglerar utbetalning av olika stöd och bidrag inom socialförsäkrings- och studiestödssystemen, avseende deras tillämpning på missbrukare. Dessutom hemställer motionärerna om förslag till samordnad regelförändring inom de olika stödsystemen i syfte att stävja missbruk (yrkande 3).

Rune Gustavsson m. fl. begär i *motion 1980/81:1914* en översyn av nuvarande regler för sjukskrivning och förtidspensionering av alkohol- och narkotikamissbrukare. Motionärerna anför att enbart sjukskrivning och förtidspensionering av personer med missbruksproblem inte är någon lösning och att en uppsökande verksamhet måste ske bland sjukskrivna och förtidspensionerade som är eller riskerar att bli missbrukare.

I *motion 1980/81:1617* av Hans Lindblad m. fl. hemställs om en översyn av reglerna för förtidspension i syfte att öka möjligheterna till rehabilitering av alkoholskadade. Motionärerna anför att erfarenheterna från försäkringskassornas pensionsdelegationer visar att förtidspension i allmänhet markerar en avslutning på rehabiliteringsinsatserna i stället för att utgöra en stimulans till medverkan i rehabiliteringsåtgärder. Med hänvisning till en tidningsartikel där en läkare framför kritiska synpunkter på förtidspensioneringen av alkoholmissbrukare och till vissa statistiska uppgifter framhåller motionärerna att rehabiliteringen av alkoholskadade måste få hög prioritet. Då det enligt motionärerna finns allvarliga indicier på att det rehabiliteringsarbete som krävs motverkas av en vidgad rätt till förtidspension, måste förhållandena omprövas.

Som framgår ovan behandlade socialutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande SoU 1979/80:44 om socialtjänsten ett motionsyrkande med begäran om översyn av reglerna för de olika sociala bidragen i syfte att begränsa möjligheterna att med sådana bidrag underhålla drogmissbruk. Socialutskottet (s. 60) instämde i motionärernas principiella syn och framhöll värdet av att bestämmelserna på området tillämpas på ett sådant sätt att missbruk av alkohol eller narkotika inte underhålls eller konserveras. Socialutskottet anförde att uppmärksamhet måste i detta hänseende särskilt riktas – förutom mot möjligheten att orättmätigt få ut bidrag – mot den samlade effekten av de olika bidrag som kan tänkas utgå i det enskilda fallet. Slutligen hänvisade utskottet till att frågorna om utbetalning av pension m. m. till missbrukare enligt utskottets förslag skulle övervägas av socialberedningen och avstyrkte motionsyrkandet.

Socialförsäkringsutskottet behandlade i sitt betänkande SfU 1980/81:11 en motion där det begärdes en utvärdering av de sedan år 1977 tillämpade reglerna om förtidspension till bl. a. alkoholmissbrukare. Den av motionärerna begärda utvärderingen skulle göras i syfte att om möjligt åstadkomma en rehabilitering av missbrukare. Utskottet anförde bl. a.:

Vid behandlingen av förslaget i proposition 1976/77:44 om en vidgning av rätten till förtidspension vid bl. a. alkoholism betonade utskottet starkt

vikten av att rehabiliteringsverksamheten byggdes ut och effektiviserades. Förslaget om en mildare bedömning för rätten till förtidspension till missbrukare hade, framhöll utskottet, tillkommit bl. a. för att söka stimulera den försäkrade att själv i ökad omfattning medverka i rehabiliteringsprocessen och kunde enligt utskottets mening också innebära en sådan stimulans. Pensionering vid alkoholmissbruk och andra sjukdomstillstånd fick därför under inga förhållanden ersätta meningsfulla rehabiliteringsåtgärder.

Utskottet framhöll att den nya lagstiftningen hade varit i kraft endast under tre år. Det var enligt utskottets mening för tidigt att nu dra några slutsatser om reformens fortsatta utveckling. Utskottet, som avstyrkte bifall till motionsyrkandet, underströk på nytt angelägenheten av att man även i fortsättningen prövar alla möjligheter till rehabilitering innan en förtidspensionering sker.

Här kan vidare nämnas att socialministern den 29 oktober i år besvarade en fråga i riksdagen om det inom regeringen övervägs åtgärder för att förbättra försäkringskassornas möjlighet att effektivisera behandlingen av alkohol- och narkotikamissbrukare och motverka missbruk av aktuella sociala förmåner. Socialministern framhöll inledningsvis att försäkringskassorna enligt bestämmelser i AFL och andra författningar har en skyldighet att se till att åtgärder vidtas i syfte att förebygga eller häva nedsättning av försäkrades arbetsförmåga eller förkorta sjukdomstiden. Hon hänvisade bl. a. till att riksförsäkringsverket år 1979 utfärdat föreskrift om inrättande av lokala rehabiliteringsgrupper hos försäkringskassorna som ett organ för samarbete mellan myndigheter i rehabiliteringsärenden av mera komplicerad natur. I sammanhanget erinrades också om riksdagens beslut i våras att överföra huvudmannaskapet för ungdomsvårdsskolorna och de allmänna vårdanstalterna för alkoholmissbrukare till kommuner och landstingskommuner. Detta var enligt socialministern ett viktigt steg för att möjliggöra en fungerande vårdkedja och därmed effektivisera behandlingen av bl. a. missbrukare. Socialministern pekade också på att reglerna för åläggande att lämna läkarintyg och utformningen av dessa intyg är föremål för översyn inom riksförsäkringsverket. Syftet med översynen är, framhöll socialministern, bl. a. att komma till rätta med det av frågeställaren påtalade problemet att vissa personer söker olika läkare för att skaffa läkarintyg för sjukpenning utan att vara motiverade för behandling.

Det kan i sammanhanget tilläggas att det inom riksförsäkringsverket pågår ett forskningsprojekt som syftar till att analysera verksamheten vid försäkringskassornas rehabiliteringsgrupper och dess resultat. Vidare kan nämnas att företrädare för arbetsmarknadsstyrelsen, kriminalvårdsstyrelsen, riksförsäkringsverket, socialstyrelsen, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet såsom ansvariga i rehabiliteringsfrågor den 22 maj 1981 har undertecknat en gemensam skrivelse. Det anges att undertecknarna är överens om angelägenheten av ett ökat organiserat samarbete i planeringen och genomförandet av rehabiliteringsinsatser. I skrivelsen dras utgångspunkter upp för ett sådant samarbete. Undertecknarna anför vidare:

Det är väsentligt att berörda myndigheter verkar för att intentionerna efterlevs och ges praktisk tillämpning inom respektive lokala organ.

Det bör ankomma på respektive myndighet och organisation att följa upp de förslag till samverkan som anges i skrivelsen. Den centrala samrådsgrupp som bildats får ansvar att sammanställa och redovisa vunna erfarenheter.

Inom riksförsäkringsverket skall göras en studie av försäkringskassornas prövning av rätt till förtidspension utan ansökan från den försäkrade. Utredningens syfte är att studera i vilka fall pensionsprövning kommer till stånd på försäkringskassornas initiativ resp. genom ansökan från enskilda samt om några förändringar i prövningskriterierna ägt rum under 1970-talet. Bakgrunden till undersökningen är den debatt som har förts i bl. a. massmedia om att försäkringskassorna skulle "tvångspensionera" långtidssjuka.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har i sin anslagsframställning för budgetåret 1982/83 uppmärksammat bl. a. kontrollfrågorna. CSN anför att det är angeläget att studiestöd betalas ut med rätta belopp och enbart till personer som bedriver seriösa studier. Bland de åtgärder som har tagits upp i anslagsframställningen kan nämnas ett förslag om krav på utökad användning av studieintyg i vissa fall samt en analys av behovet och konsekvenserna av en övergång till månadsutbetalning av studiemedel.

Slutligen skall här nämnas att enligt socialtjänstlagen skall socialnämnden arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel (11 §). Socialnämnden skall därvid genom information och uppsökande verksamhet sprida kunskap om skadeverkningar av missbruk och om de hjälpmöjligheter som finns. Nämnden skall också stödja den enskilde missbrukaren och se till att han får den hjälp eller vård som behövs för att komma ifrån missbruket. – Socialberedningen skall enligt sina direktiv bl. a. följa och utvärdera den sociala vårdlagstiftning som beslutats genom bl. a. socialtjänstlagen och som underlag härför kartlägga nuvarande förhållanden inom missbruksvården m. m.

Enligt utskottets uppfattning får av det ovan anförda anses framgå att frågor om missbrukares sociala förmåner och rehabiliteringsfrågor har varit och är föremål för uppmärksamhet från flera olika synvinklar. Frågorna har också samband med utskottets ställningstaganden ovan till propositionerna 1981/82:8 och 1981/82:72 om utbetalning av pension m. m. till missbrukare och sjukpenningavdrag för missbrukare som vårdas på institution. Enligt den sistnämnda propositionen kommer reglerna om rätt till sjukpenning för missbrukare som vårdas på institution att övervägas i annat sammanhang. Enligt vad utskottet har inhämtat har en inledande kartläggning av socialförsäkringsförmåner och avgifter vid sådan institutionsvård påbörjats i socialdepartementet. Också frågor i övrigt om sociala förmåner till missbrukare har, som framgår bl. a. av nämnda propositioner, anknytning till den nya sociallagstiftning – bl. a. socialtjänstlagen – som träder i kraft den

1 januari 1982. Denna lagstiftning skall följas och utvärderas av socialberedningen. Även om beredningen enligt sina direktiv inte har i uppdrag att se över socialförsäkringsförmånerna till missbrukare utgår utskottet från att beredningen – liksom andra berörda instanser, såsom försäkringskassor och socialnämnder – i den mån man blir uppmärksammad på problem med anknytning härtill, på lämpligt sätt ger regeringen del av dessa. Utskottet förutsätter att regeringen, som enligt vad som framgår ovan redan har påbörjat en kartläggning, också i övrigt noga följer frågor om rätt till sociala förmåner och därtill knutna rehabiliteringsfrågor.

Med det anförda anser utskottet att någon riksdagens åtgärd inte är påkallad med anledning av motionerna 1980/81:710 yrkandena 2 och 3, 1980/81:1617 och 1980/81:1914. Utskottet avstyrker därför bifall till yrkandena.

Motion 1980/81:351

Enligt 10 kap. 2 § första stycket AFL får folkpension inte utgå med högre belopp än regeringen bestämmer om den pensionsberättigade under hel månad är intagen i kriminalvårdsanstalt eller intagen i annan anstalt på statens bekostnad.

Bestämmelserna i kungörelsen (1971:831) om pensionsbelopp enligt 10 kap. 2 § första stycket AFL innebär att folkpension vid här aktuell anstaltsvistelse i princip skall utgå med ett belopp som motsvarar 30 % av ålderspensionen för ogift ålderspensionär jämte pensionstillskott.

Motionärerna i *motion 1980/81:351*, Blenda Littmarck och Gullan Lindblad, pekar på att endast den som vistas *hel* månad på statlig anstalt behöver bidra med pensionsmedel till sin försörjning. En pensionsberättigad alkoholmissbrukare som frivilligt vistas på anstalt kan därför enligt motionärerna vara frestad att antingen påbörja sin anstaltsvistelse någon dag in i månaden eller avsluta den någon dag före månadens slut. Det pensionsbelopp vederbörande då får förfoga över kan direkt motverka vårdsyftet, menar motionärerna. De begär därför att 10 kap. 2 § AFL ändras så att avgift för vården kan tas ut av den pensionsberättigade oavsett vistelsens längd.

I det av riksdagen godkända betänkandet SfU 1980/81:6 förordade utskottet att bl. a. frågan om reduktion av folkpension vid anstaltsvistelse borde bli föremål för närmare överväganden. Utskottsbetänkandet har av regeringen överlämnats till riksförsäkringsverket för utredning av däri intagna frågor. Den i förevarande motion angivna frågan och riksförsäkringsverkets utredningsarbete har också anknytning till den inledande kartläggning av förmåner m. m. till missbrukare som vårdas på institution som enligt ovan har påbörjats inom socialdepartementet.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion 1980/81:351.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *sjukpenning m. m. till missbrukare*
   att riksdagen med bifall till proposition 1981/82:8 i motsvarande delar och med avslag på motion 1981/82:2 i motsvarande delar och motion 1981/82:4 yrkande 2 antar de i propositionen under 7–9 framlagda förslagen till
   a) lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
   b) lag om ändring i lagen (1980:623) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
   c) lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
2. beträffande *statligt personskadeskydd*
   att riksdagen med bifall till proposition 1981/82:8 i motsvarande delar och med avslag på motion 1981/82:2 i motsvarande delar
   a) antar det i propositionen under 10 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1981:368) om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd med den ändringen att övergångsbestämmelserna erhåller följande såsom *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

Propositionens förslag	*Utskottets förslag*
Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982. För den som har antagits till biståndS- och katastrofutbildning före lagens ikraftträdande gäller äldre bestämmelser.	
Vad i denna lag sägs skall till utgången av år 1982 gälla även intagna i hem där vård bereds med stöd av punkten *2* i övergångsbestämmelserna till lagen (1981:000) om vård av missbrukare i vissa fall.	Vad i denna lag sägs skall till utgången av år 1982 gälla även intagna i hem där vård bereds med stöd av punkten *3* i övergångsbestämmelserna till lagen (1981:000) om vård av missbrukare i vissa fall.

   b) antar det i propositionen under 11 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd,
3. beträffande *sjukpenningavdrag vid institutionsvård*
   att riksdagen antar det i proposition 1981/82:72 under 3 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1980:623) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
4. beträffande *villkor för sjukskrivning*
   att riksdagen avslår motion 1980/81:710 yrkande 1,
5. beträffande *översyn m. m. av regler om sociala förmåner till missbrukare*
   att riksdagen avslår motionerna 1980/81:710 yrkandena 2 och 3, 1980/81:1617 och 1980/81:1914,

6. beträffande *pension vid anstaltsvistelse*
att riksdagen avslår motion 1980/81:351.

Stockholm den 3 december 1981

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Maj Pehrsson (c), Helge Karlsson (s), Margareta Andrén (fp), Doris Håvik (s), Börje Nilsson (s), Gösta Andersson (c), Gullan Lindblad (m), Lars-Åke Larsson (s), Elis Andersson (c), Ulla Johansson (s), Arne Lindberg (c), Siri Häggmark (m) och Lena Öhrsvik (s).

Särskilt yttrande

beträffande sjukpenning m. m. till missbrukare

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad och Siri Häggmark (alla m) anför:

Vi anser det inte välbetänkt att avskaffa möjligheten att, på framställning av socialnämnd, låta allmän försäkringskassa utbetala pension eller sjukpenning till annan än den försäkrade, om denne på grund av allvarligt missbruk av alkohol inte själv bör ha hand om medlen. Bestämmelserna borde dessutom utvidgas till att avse även narkotikamissbrukare.

Det har emellertid inte varit möjligt att i anslutning till föreliggande motionsförslag formulera ett heltäckande yrkande som skulle undanröja de svagheter som, enligt vår mening, i detta hänseende vidlåder förslagen i proposition 1981/82:8.

Motion 1981/82:4 tar endast sikte på sjukpenning och lämnar pensionsförmånerna därhän. Ett bifall till motion 1981/82:2, vari föreslås att berörd lagstiftning skall ges fortsatt giltighet i avvaktan på nytt förslag, skulle lösa problemet endast för alkoholmissbrukare och inte för narkomaner.

I detta läge har vi beslutat att inte nu reservera oss mot utskottets förslag om bifall till propositionen. Vi har emellertid för avsikt att återkomma med förslag om rätt för allmän försäkringskassa att, i fall av allvarligt missbruk av varje beroendeframkallande medel, på framställning av socialnämnd utbetala såväl pension som sjukpenning till social myndighet, nära anhörig eller annan person för att användas till den försäkrades eller hans familjs nytta.